

Up. 7. अचित्य, मुचित्य (वासुदेव) HARIV. 15008. — b) an dem oder woran man zu denken hat, worüber man nachzudenken hat: त्वया चापि वयं चित्या: R. 4, 23, 4. न शेषं भवता चित्यं नात्मनो ऽपि मुक्तज्ञः 17, 56. चित्याः UP. 1, 2. Jāṇ. 1, 344. अथाप्युपायो मम देवि चित्यः BHĀG. P. 8, 17, 17. अयं हि सर्वधर्माणां धर्मश्चित्यतमो मतः MBh. 13, 2405. — c) was noch zu erwägen ist, unentschieden, fraglich: तत्र पूर्वैर्ग्रहणं चित्यं भाष्यानुक्तत्वात् SIDDH. K. zu P. 7, 3, 66. धृषेरादिष्वे फलं चित्यम् dies. zu 7, 2, 19. SĀH. D. 2, 19. 5, 4. — 2) n. die Nothwendigkeit sich über Etwas Gedanken zu machen: न तस्य चित्यं तव नाथ चक्षुर्दे BHĀG. P. 7, 5, 49.

चित्ययोत (चि° + योत) m. pl. Bez. einer Art von Göttern (deren Glanz man sich denken muss, d. h. deren Glanz nicht mit den Augen erfasst werden kann): चित्ययोता ये च देवेषु मुख्याः MBh. 13, 1373.

चित्र m. eine best. Kornart (s. चीन) ÇABDĀ. im ÇKDr.

चिन्मय (von 5. चित्) adj. geistig SĀH. D. 23, 4. 13.

चिपट 1) adj. stumpfnasig H. 401. — 2) m. platt gedrückter Reis u. s. w. H. 401, v. l. — Vgl. चिपिट, चिपुट.

चिपिट 1) adj. abgestumpft, abgeplattet, platt, breit gedrückt: चिपिषाणाः (गावः) VARĀH. BH. S. 60, 2. °नास stumpfnasig 67, 71. न्यञ्चचिपिटनासिका KATHĀS. 20, 108. शिरोभिः VARĀH. BH. S. 67, 79. कृस्ताङ्गुलयः (hier und in der folg. Verbindung vom Sch. durch चर्पट erklärt) 36. नखैः 41. von schlechten Diamanten und Perlen 81(80), 16. °घ्रीय kurzhalzig (nach dem Sch. = अस्पष्टघ्रीय) 67, 31. कर्णा (v. l. beim Sch. चर्पट = विकोर्ण) wohl flach anliegende Ohren 58. Nach P. 5, 2, 33 stumpfnasig; nach H. an. 3, 159. fg. = पिष्ट, welches als adj. sonst nicht erwähnt wird; nach MED. 1. 41 = पिष्टित (?) und विस्तृत. — 2) m. a) ein best. giftiges Insect SUÇR. 2, 257, 13. 310, 3. — b) platt gedrückter Reis u. s. w. AK. 3, 4, 3. TRIK. 2, 9, 13. H. 401. H. ad. 3, 159. fg. MED. 1. 41. HĀR. 149. — 3) f. आ eine best. Grasart (गुण्डासिनी) RĀĠAN. im ÇKDr. — Vgl. चिकिन.

चिपिटक m. = चिपिट 2, b AK. 2, 9, 47.

चिपिटनासिक (चि° + नासिका) 1) adj. stumpfnasig (vgl. u. चिपिट) — 2) m. pl. N. pr. eines Volkes im Norden von Madhjadeça VARĀH. BH. S. 14, 26.

चिपिटिकावत् adj. viell. brettgedrückten Reiskörnern ähnlich (vgl. jedoch चिपिट) SUÇR. 1, 88, 14.

चिपुट m. = चिपिट 2, b H. 401, v. l. RUDRA bei BHAR. zu AK. ÇKDr.

चिप्य n. eine bestimmte Krankheit des Fingernagels SUÇR. 1, 292, 9. 294, 4. — Vgl. चिप्य.

चिप्यजयापीड (चिप्यट viell. = चिपिट + जया°) m. श्री° N. pr. eines Königs von Kaçmirra TAR. 4, 675.

चिप्यिका f. ein best. Vogel (?) VARĀH. BH. S. 87, 2. 35, v. l. für चिप्यिका, aber dem Versmaass entsprechend.

चिप्य 1) m. ein best. Wurm SUÇR. 2, 309, 15. Vgl. किय्य. — 2) n. = चिप्य SUÇR. 1, 360, 9. 2, 118, 5.

चिबुक s. चिबुक.

चिमि m. 1) Papagei ÇABDAR. im ÇKDr. Vgl. चिरि. — 2) eine best. Pflanze, aus deren Fasern Zeuge bereitet werden (पटवृत्त), ÇABDAR. im ÇKDr.

चिमिक m. = चिमि Papagei ÇABDAR. im ÇKDr.

चिरे 1) adj. lang (von der Zeit), langwährend, von lange her bestehend: चिरे कालम् lange Zeit hindurch, lange HARIV. 9942. सुचिरे कालम् R. 1, 52, 11. PAÑKĀT. 100, 2. चिरकालम् TRIK. 3, 2, 17. ITIH. bei SĀJ. zu RV. 1, 125, 1. PAÑKĀT. 37, 4. BRAHMA-P. in LA. 56, 8. चिरकालोपाजित HIT. 26, 12. DAÇ. 1, 30. चिरकालाय auf lange Zeit MBh. 7, 8113. चिरात्कालात् nach langer Zeit R. 3, 49, 50. चिरकालाह्वं न मया परिज्ञातः da eine lange Zeit dazwischen liegt PAÑKĀT. 113, 18. °वेत्या spät 207, 13. °प्रबोध langes Wachen ÇĀK. 80, 23. °संताप MBh. 12, 9538. °चिरक् MEGH. 12. 39. चिरात्काण्डा VID. 332. °मित्र ein alter Freund HIT. 17, 22, v. l. °लोकपालाः die Könige von alten Zeiten her BHĀG. P. 3, 2, 21. — 2) n. Verzögerung, das Zögern P. 6, 2, 6. गैमन° eine Verzögerung im Gehen Sch. किं चिरेण wozu das Zögern? wozu die Zeit verlieren? R. 4, 5, 27. किं चिरेण ते 5, 25, 32. MĀRK. P. 16, 80. पुरा चिरादस्य ज्येष्ठः पुत्रो मयि ते (पुरा चिरात् in Kürze) ÇAT. Br. 11, 5, 3, 8. — 3) alle obliquen casus des sg. adverbialisch gebraucht: a) चिरम् gaṇa स्वरादि zu P. 1, 4, 37. H. 1532. lange, langsam; vor langer Zeit: मा वो यमेषु मरुतश्चिरं कर्तुं RV. 5, 36, 7. मा चिरे तन्वा अयः 79, 9. यदि तावत्प्रस्कन्देर्दुष्कः पुनर्यः स्याद्यदि चिरमवर्षकः TS. 6, 5, 5. चिरे पाप्मनो निर्मुच्यते 5, 4, 5. 5. चिरे तन्मेने यद्दासः पर्यधास्यत es schien ihm zu lange, wenn er (zuvor) das Kleid hätte umlegen wollen ÇAT. Br. 11, 5, 1, 4. स (अग्निः) यदि न ज्ञापेत यदि चिरं ज्ञापेत AIT. Br. 1, 16. मा चिरे कथाः HĪP. 4, 13. MBh. 10, 338. कथमप्यक्रोशस्त्रिम् KATHĀS. 4, 31. चिरं जीवतु मे पतिः ÇĀÑKH. GRHJ. 1, 14. न चिरे पर्वते वसेत् M. 4, 60, 93. 1, 55. N. 7, 2. 12, 74. MBh. 12, 9547. R. 3, 56, 17. 4, 61, 16. ÇĀK. 132. RAGH. 3, 35, 62. RĪT. 1, 9. VID. 337. चिरं गताः MBh. 3, 17275. कियश्चिरम् VID. 198. सुचिरम् N. 24, 41. compar. चिरतरम् BHARTṚ. 3, 13. AMAR. 79. — b) चिरेण gaṇa स्वरादि zu P. 1, 1, 37. H. 1533. nach langer Zeit, spät, nicht gleich: चिरेणाम्बुसि SĀV. 5, 84. MBh. 13, 4615. R. 3, 18, 43. तत्तु — नैव — करिष्यति । चिरेण वा 4, 16, 46. चिरेण संज्ञां प्रतिशब्ध 5, 30, 15. चिरेण मित्रं बध्नीयात् चिरेण च कृतं त्यजेत् MBh. 12, 9549. RAGH. 5, 64. सुचिरेण R. 5, 13, 64. lange: चिरेण सर्वकार्याणि विमृश्य MBh. 12, 9484. कियश्चिरेण wie lange? ÇĀK. Ch. 126, 13. seit langer Zeit: चिरेण खलु प्रमाणवति वचनानि कर्णमुखमुपज्ञनयति PRAB. 29, 14. — c) चिराय gaṇa स्वरादि zu P. 1, 1, 37. AK. 3, 5, 1. H. 1533. lange: एतस्मात्कारणात् — चिरयितृकृतं मया MBh. 13, 4617. 3, 977. 5, 782. चिराय जीव RAGH. 14, 59. KUMĀRAS. 5, 47. ÇĀK. 95. HIT. II, 40. KATHĀS. 4, 136. AMAR. 3. RĀĠA-TAR. 4, 590. nach langer Zeit, endlich, schliesslich: चिरायायातस्य PAÑKĀT. 231, 21. तावद्भक्षामः सुरलोके चिराय MBh. 13, 4556. 4558. fg. R. 2, 88, 25. 3, 17, 33. 24, 15. 55, 16. 41. 68, 25. 4, 36, 15. 5, 35, 48. अङ्गाय च चिराय च MBh. 13, 392. 3042. 4903. स कोधं पाण्डव कर्षजं च लोकाकुलो मा प्रहासीश्चिराय nach gar zu langer Zeit, allenspät 5, 780. — d) चिरात् gaṇa स्वरादि zu P. 1, 1, 37. H. 1532. nach langer Zeit, spät, endlich: चिरान्मा पशवन्मृगः ÇĀÑKH. ÇR. 14, 14, 4. चिरादरैः समागतम् R. 4, 27, 17. चिरादागत्य 46, 8, 11. 5, 33, 19. PAÑKĀT. II, 61. कस्माच्चिराद्दृश्यते 63. 16, 5. 21, 12. 43, 10. 55, 9. 66, 4. 113. 10. 242, 24. RAGH. 3, 26. 11, 63. 12, 87. KATHĀS. 6, 24. AMAR. 39. अतिचिरात् R. 4, 53, 14. PAÑKĀT. 231, 15. seit langer Zeit: तस्यो चिरान्मृक्ता स्नेहेन मृगकविो निवसतः HIT. 17, 14. VID. 300. BHĀG. P. 5, 6, 3. चिरात्प्रभृति HARIV.